

Faust segons Pessoa

Albert Mestres

Personatges

Faust

Tres deixebles

Maria

Salomé

Vell

Soldats

Frederic

Príncep

Buda Shakyamuni

Acte I

El laboratori de Faust.

Faust: Jo vull fugir del misteri.

Però cap on fugiré?

Ell és la vida i la mort.

Oh Dolor, on aniré?

Pausa.

Faust: El misteri de tot

s'acosta tant, tantíssim al meu ésser,

arriba tan a prop dels ulls de l'ànima,

que em dissolc en l'univers, les tenebres...

en les tenebres m'espanto, tot fosc.

Pausa.

Faust: El perenne misteri, que travessa

com un sospir tant els cels com els cors...

Pausa.

Faust: S'ha clavat el misteri en la meva ànima

i l'ha enterrat... i jo moro conscient!

Pausa.

Faust: DESPERTA, tens el misteri als teus peus!

I així pensant va riure amargament,

va riure dintre meu com si plorés!

Pausa.

Faust: Tot queda en símbol i en analogia

La nit que refreda, el vent que fa via,
una altra cosa són que nit i vent —
són ombres de vida i de pensament.

El que veiem és tot una altra cosa.
L'ampla marea d'ansiosa desclosa
és l'eco d'una altra marea allà
on és real el món, el món que hi ha.

Tot el que tenim és només oblit.
És el vent que passa, la freda nit,
ombres de mons i gestos, res sinó
la il·lusió mare d'aquesta il·lusió.

Pausa.

Faust: Oh món, em posa trist que tu existeixis.

A mi em fas horror perquè et sento ser
i a més a més comprenc que et sento ser
fins als residus de la comprensió.
Vaig beure la copa del pensament
fins al final; i vaig trobar-la buida,
i hi vaig trobar l'horror. Però vaig beure-la.
Per trobar la veritat delejava,
vaig trobar-la i no l'entenc. S'esvaeix
tota en aquest desig de comprensió,
inalterablement
en aquest tracte amb éssers i absoluts,

allò que en mi, pels sentiments, em lliga
a la vida i per la pensa home em fa.

I en aquest orgull cert encara més
tancat i alienat marxo, me'n vaig
d'aquest món limitat i relatiu
on carrego la creu del pensament.

Pausa.

Faust: Les ciutats, amb botigues i comerços...

Tot és permanentment estrany, igual,
descomunal, en el pensament fondo;
tot és misteri, tot és transcendent
en la seva complexitat enorme:
raciocini projectat i exterior,
una tranquil·la misteriositat —
un silenci interior tot ple de so.

Pausa.

Faust: En mi ja estan del tot exhaustes,

deixant-me clavat de terror,
totes les formes de pensar.

És l'enigma de l'univers. Arribo
a concloure que era Déu, com a extrem
exquisit de l'exhausta intel·ligència...

Arribo a acceptar com a veritat
el que se'ns dona per ella, i a admetre
una realitat que no és real
ni somiada, com el Déu cristià.

Són pensaments i sistemes mancats
 que, per mancats, fan encara més negre
 aquest poder horrorós que els transcendeix
 a tots, a tots, molt més enllà de tots.
 Oh horror! Oh existència! Oh misteri! Oh Faust!

Ah, no morir i no morir mai, encara
 que em morís de dolor per tot el cos
 que gram a gram de carn endurida
 es podrís en mi... Tot tot tot tot tot
 però deixar-me la vida! No anar
 mai a trobar l'abisme del possible
 on malgrat tot hi hagi potser
 la Veritat...

Cançó de la cascada de somni

Obro els ulls ben despert
 i és un món sense ocells
 un infinit desert
 només d'ossos i pells
 un silenci absolut
 un horitzó tot mut
 somio o estic despert?
 la cascada de somni

Obro els ulls ben oberts
 i és un cel sense fi
 tot de vermells i verds
 tot a punt d'esclafir
 una olla en moviment

un borboll inclement
somio o estic despert?
la cascada de somni

Obro els ulls esverat
no hi ha res no hi ha ulls
per veure el mar inflat
els onatges curulls
aquesta infinitud
d'alga salada put
somio o estic despert?
la cascada de somni

Obro els ulls a l'ardor
és un cos de deffici
m'hi llanço sense por
el sexe que s'erici
però l'ens es desfà
perd matèria i se'n va
somio o estic despert?
la cascada de somni

Obro els ulls i no hi veig
no és de nit és més fosc
sento un petarrelleig
s'acosta un alè tosc
és l'abisme que ve
un xiscle i no hi seré
somio o estic despert?
la cascada de somni

Acte II

El laboratori de Faust. Entra el Deixeble 1.

Deixeble 1: Babariol.

Faust: El secret de la Cerca és que no es troba.

Eterns mons corren infinitament
 uns dins els altres, sense parar, inútils;
 sols, com a déus, sol com a Déu dels déus
 en mons intercalats i tots perduts,
 ni tan sols ens trobem a l'infinit.

Deixeble 1: Babarian.

Faust: Tot és sempre divers, i al davant sempre
 de Déu i Déus: ella, la llum incerta
 de la final, suprema veritat.

Deixeble 1: Babariol babariol babarian.

Entra el Deixeble 2.

Deixeble 2: És l'èsser, mestre, indefinible en si.

Deixeble 1: Babariol.

Faust: Als vastos cels estrellats
 que enllà estan de la raó,
 sota el regiment dels Fats
 que ningú sap què són, no,
 hi ha sistemes infinits,
 únics centres d'un mon seu...

Deixeble 2: Per l'estar a l'espera que salta enrere
 la presentació queda abandonada.

Deixeble 1: Babariol.

Faust: . .. i cada sol és un Déu.

Deixeble 1: Babariol babarian.

Deixeble 2: Pel present la presentació presenta.

Faust: Exclosos eternament

els uns dels altres, cada un
és univers.

Deixeble 2: Indefinible és l'ésser.

I no pot ser concebut com un ens.

Entra el Deixeble 3.

Deixeble 3: El prejudici de la raó avui

ens empeny a donar unitat, substància,
identitat, causa, coseïtat,
permanència i ésser, així atrapats
en l'error, i necessitem l'error
tot i que sabem que aquí rau l'error.

Deixeble 2: Entortolligant-se així amb si mateix,

el defici distret es converteix
en la falta d'enlloc, un lloc per ser.

Deixeble 1: Babariol...

Deixeble 3: Passa com amb les grans constel·lacions,

els nostres ulls són la constant defensa
en l'error del seu moviment al cel.

Deixeble 1: ... babariol...

Deixeble 2: Aquest present és el fenomen més

oposat a l'instant.

Deixeble 1: ... i babarian.

Deixeble 3: És en l'altre l'advocat defensor

el llenguatge.

Deixeble 1: Babariol babariol...

Deixeble 2: El Da-sein hi és enlloc i arreu.

Deixeble 1: ... babarian.

Deixeble 2: En canvi l'instant posa l'existència

no ho vaau entendre, que li falta el mode
perquè s'entengui.

El poble irromp al laboratori de Faust amb armes i teies enceses. Faust té just el temps de saltar per una finestra, mentre els insurrectes acorralen els tres deixebles i els maten.

Cançó dels deixebles

Em faig el sord mut toix
Epicur al perol
és el món que va coix
babariol babariol
babariol babarian
demà m'afaitaran

Dasein el-ser-en-el-món
és l'ens intramundà
que amb el factum es fon
l'haver previ el ser-allà
i l'aversion esquivant
demà m'afaitaran

Rumiar a cop de martell
Apol·lo i Dionís
entre el jove i el vell
mirall de raó llis
pensant i Déu negant
demà m'afaitaran

Acte III

Faust fuig perseguit per la turba enfurismada. S'obre una porta.

Maria: Entreu, bon home, per l'amor de Déu,
que el vostre peu sigui ben llest i breu.

Faust entra i s'amaga darrere la porta. Maria l'abraça per fer veure que són enamorats. Entren els perseguidors i ignoren els enamorats. Surten. Maria és una noia molt jove, d'alè ardent.

Faust: Com et dius, nina?

Maria: Maria, senyor.

Faust: De l'eterna culpa en l'etern viatge,
el que més entra en l'ànima que gosa,
és sempre nom i verb, sempre llenguatge,
la veu i la capa d'una altra cosa.

Maria: Són els teus ulls lluents pètals de rosa.

Faust: Ni que de cara coneguis el Déu,
ni que et doni l'Etern la mà per fi
veus la veritat, trenques la veu lleu,
tens en la soledat també un camí.

Maria: La teva boca és roja com el vi.

Faust: Tots els astres, i fins aquells que brillen
en el cel sense fons del món intern,
no són sinó camins que falsos trillen
els eterns passos de l'error etern.

Maria: Les teves mans, les portes de l'infern.

Faust: Torna al meu si, que no reconeix pas
els déus, que no els pot distingir,
torna als meus braços, així oblidaràs
que és tot plegat només fingir.

Es fonen en una abraçada autèntica. Entra Salomé. Salomé aparta Maria.

Salomé: Aparta, maca. Soc la Salomé.

Quins bons records. Meu el cap del Baptista.

I ara em toca fugir dels revoltats.

Han mort Herodes, ells, el meu padrastra,

la mare violada davant meu,

Heròdies, i el palau tot cendra i pols.

Vull el teu cap.

Faust: Ones d'aspiració

sense ni atènyer el cor tan sols i l'ànima

del vostre sentiment; ones de plany...

Salomé: Amb arabescos els meus braços àgils...

Faust: ... no puc plorar-vos, i pugeu en mi,

marea immensa, sou, nombrosa i sorda...

Salomé: ... t'encerclaran i et posaran a prova.

Faust: ... per morir com a platja...

Salomé: Movent els dits...

Faust: ... allà en el límit...

Salomé: ... com cucs de seda vius que el capoll filen...

Faust: ... que imposa a l'Ésser la vida; enyoroses

ones d'un mar remot...

Salomé: ... pastant el ventre

amb giravolts de carn...

Faust: ... on és la platja

un somni inútil o d'alguna terra

desconeguda...

Salomé: ... fent-te menjar la meva saba encesa

al coll les cuixes...

Faust: ... més que l'amor etern

de patiment etern...

Salomé: ... faré rodar
el teu cap sobre el marbre.

Faust: ... i per on formes
dels ulls de l'ànima no imaginades
remen, essències...

Salomé: Faust, vull el teu cap.

Faust: ... oblidades d'allò que anomenem
sospirs i llàgrimes, desolació...

Salomé: Oh, deixa't estimar, seré de mel.

Faust: ... ones en què no puc visualitzar
ni dintre meu, en somnis, barca o illa,
ni tan sola esperança transitòria,
ni il·lusió nada de desil·lusió...

Salomé: Deixa't bressar per les onades blanques...

Faust: ... oh, ones sense blancors, sense aspreses...

Salomé: ... dels membres del meu cos tots untats d'oli.

Faust: ... però rodones, com olis, silents
en la vostra sens fi remor total,
caieu en llac, oh, ones de les ànimes,
o si no blanques i aspres aixequen-vos
com l'àcid murmuri de l'esperança...

Salomé: I tasta, Faust, els àcids sucus en dansa
de la tempesta encesa del meu cos.

Faust: Alceu en tempestats l'ànima meva!

Salomé: No hi ha res, Faust, més enllà de la mort.

Faust: No hi haurà pas,
enllà la mort i la immortalitat,
qualsevol cosa més gran?

Salomé: El moment,
viu al moment, al dia.

Faust: Ah, ha d'haver-hi
enllà la vida i la mort, ser, no ser,

un supertranscendent innominable

un incògnit i incognoscible etern!

Salomé: No res no hi ha, no et facis il·lusions.

Faust: Déu? Basca. Cel o infern? Res, basca, basca.

Per què pensar, si aquí ha d'acabar

la breu volada de l'enteniment?

Salomé: Tu pren-me a mi, bon Faust, vull el teu cap.

Faust: Enllà, enllà! Pensament, més enllà!

Maria s'acosta a Faust, li agafa les mans i comparteix la seva desesperació.

Maria: A propet meu, ben a propet, amor.

Faust: Al caire de mi m'aturo i m'aboco...

Abisme... I en l'abisme l'Univers,

amb el seu temps i espai, és com un astre,

on alguns altres universos hi ha,

hi ha formes de l'Ésser amb altres temps,

espais i vides diferents d'aquesta...

Un altre astre és l'esperit... Déu pensant,

és un sol... Hi ha més déus, més esperits

d'altres essències de Realitat...

I em precipito en l'abisme, i em quedo

en mi, i no baixo mai... i tanco els ulls

i somio —i desperto a la Natura,

tornat jo a mi i tornat així a la Vida...

Maria: Estimo com l'amor estima.

No hi ha cap més raó per estimar-te

que no sigui estimar-te, amor, i prou.

Què vols que et digui sinó que t'estimo,

si el que vull dir-te jo és que jo t'estimo?

No busquis al meu cor.

Recull-te en mi, amor meu, dona'm les mans,

apagaré amb amor la teva set,
conèixeràs el misteri de viure.

Faust: Déu no es comprèn a si mateix, de fet.

El seu origen és més diví que ell,
i ell no té l'origen que les paraules
es pensen fer pensar...

Maria: Seré els teus ulls,
si tu ets el meu ceguet, la teva llengua,
si tu ets el meu mudet, la teva cama,
si tu ets el meu coixet, tu vine amb mi,
apagaré amb amor la teva set.

Faust, quan et parlo em sap greu que contestis
a allò que et dic i no, ah, al meu amor.

Quan hi ha l'amor la gent no té conversa:

s'estima i prou i es parla per sentir-se.

Puc sentir-te dient-me que m'estimes,
sense que ho diguis, sentint que m'estimes.

Però tu dius paraules amb sentit
i t'oblides de mi, encara que parlis
només de mi, oblidant que jo t'estimo.

Ah, no em preguntis res, sinó que parla'm
de tal manera que, si jo fos sorda,
et sentís tota sencera amb el cor.

Faust: L'Ésser abstracte en una idea abstracta

s'ha apagat, i he caigut en nit eterna.

Jo i el Misteri —cara a cara, junts...

Salomé s'encara a Maria.

Salomé: Mira, nena, toca el dos.

Maria: Senyora, sigui clement.

Salomé: El teu anhel és galdós.

m'obre el somni la tenebrosa porta,
és menys negra que aquesta llum la fosca.

(*Pausa.*)

Em torna boig el terror, el terror
de sentir-me viure i de tenir el món
somià en llaços de la comprensió
a l'ànima gelada.

Salomé: No sentiu?

S'acosta gent. Fugim. Us pelaran.

Se'n va Salomé. Faust abraça Maria, que s'adorm als seus braços. Faust la deixa a terra.

Faust: Sigui com sigui tot obscuritat,
jo soc suprem. El Crist negre soc jo.

El que no creu, ni estima —i només sap
el misteri esdevingut carn, present.

(*Pausa.*)

Hi ha un tenebrós orgull que em diu baixet
que jo soc Déu, Déu inconscienciant-me
en tant que humà; soc més real que el món.

Per tant n'odio l'existència enorme,
el seu amuntegar les coses vistes.

Igual que un sant devot
odio el món, perquè allò que jo soc
i que no sé sentir que soc, ho sento
com a real, no allà.

I per tant ho odio —

Sigui jo el Destructor! Sigui Deus ira!
Soc la consciència en odi a l'inconscient,
soc, encarnat en dolor i odi, un símbol,
bocí d'ànima de possible Déu
propulsat cap al món

amb l'enyor esporuguit de la pàtria...

(Pausa.)

Oh sistema enganyós de l'univers,
 estrelles nades, oh, sou irreal,
 oh, amb quin odi irreal i atordidor
 l'ésser meu de desterrat uns odia!
 Jo soc l'infern. El Crist negre soc jo,
 clavat a l'ígnia creu de mi mateix.
 Soc el saber que ignora,
 soc l'insomni del dolor i el pensar...

Maria dorm. Entra Salomé i balla.

Cançó dionisiaca

Soc tot el que es transforma
 res ho és, més d'un instant
 és aquesta la norma
 del petit i del gran
 tot torna diferent

A mi em tira el confús
 el vi com la maria
 o el whisky o el vodka rus
 que res em fa mania
 tot torna diferent

La barreja de cossos
 apèndixs i forats
 tots sencers o bé a trossos
 ser-ne modificats
 tot torna diferent

I vull viure en excés
en la sang i el deliri
en l'amor i el decés
amb la poma i el lliri
tot torna diferent

Acte IV

Maria es desperta.

Maria: Però tu fas, amor, com si no hi fossis

fins quan estàs amb mi, si tu preguntes
quan has d'estimar-me, si tu no estimes
mostra't indiferent, o no me vulguis,
ets però tu com mai ningú hagi estat,
ja que busques l'amor per no estimar,
i, si em cerques, és com si només fos
algú jo per parlar de qui tu estimes.

Digue'm per què l'amor et fa estar trist?

Et canso? Puc cansar-te si m'estimes?

Ningú en el món ha estimat com tu estimes.

Sento que m'estimes, i res estimes,
i jo no puc entendre això que sento.

Digue'm una paraula més sentida
que aquestes paraules que busques tant,
com si les perdessis, i trobes cendres.

Sents? Mira allà baix. Són els revoltats.

Faust: Per què? Si és tot inútil.

Maria: Ah, tinc por.

Faust: Por? Tu no saps què és la por.

Maria: Per què ho dius?

Abraça'm, Faust, no em deixis sola, mai.

Faust: Mai, Maria? Quina paraula.

Maria: Mai.

Faust: Ah, no poder arrancar-me els ulls, així,
els ulls de la meva ànima,
d'això que jo en dic ànima,
sé dues coses, jo, profundament

absort en elles: jo i l'univers,
 l'univers i el misteri i jo sentint
 l'univers i el misteri, ja pagats
 amor, humanitat, vida, riquesa.

(Pausa.)

Oh vulgar, oh feliç! ¿Qui més somia,
 jo o tu? Tu que inconscient vius, ignorant
 aquest horror que és existir, que és ser
 davant d'aquest terrible pensament
 que no es resol en comprensió, tu o jo,
 que analitzant o discorrent
 i penetrant en les essències
 cada cop sento més desordenat
 el meu pensament boig i sucumbit.
 Cada cop sento més, veus?, com si jo,
 somiant menys, fos la consciència alerta
 somiant amb prou feines més profund...

Maria: Fugim d'aquí.

Faust: Ah, quina varietat,
 i tu sent. El misteri d'aquest món,
 l'íntim, l'horripilant, el desolat,
 l'autèntic misteri de l'existència,
 que consisteix a haver-hi aquest misteri.

Maria: Tinc por, amor meu, no em deixis sola, amor.

S'abracen. Fan l'amor.

Faust: Aquesta gran simplicitat de l'ànima,
 posseïda no sols pels innocents,
 també pels viciosos i criminals...

Maria: Faust, ben endins.

Faust: I tal simplicitat

vaig perdre, i només queda un buit immens
que fredament el pensament ocupa.

Maria: Per fi, amor meu, per fi l'amor tot meu.

Després de fer l'amor. Maria queda com en èxtasi.

Faust: De por tremolo:

està el secret obert.

Enllà de tu

res no hi ha, no, ben cert,

no hi pot haver,

enllà de tu,

tu que no tens essència

ni tampoc existència

i t'anomenes Ésser.

Maria: Essència, existència?

Quan et vaig veure, abans ja t'estimava.

Vaig retrobar-te quan et vaig trobar.

Per tu vaig néixer abans que hi hagués món.

No hi ha cosa feliç o hora alegre

que hagi passat a la vida forana,

que no ho fos perquè llavors ja et preveia

perquè hi dormies ja tot tu futur.

I amb tals alegries i tal plaer

vindria després a estimar-te. Quan,

de nena, jo, si pensava en marit,

era petita i no ho sentia encara,

llavors eres ja tu el que em satisfieia,

i ho vaig saber després, quan et vaig veure,

i va tenir per mi tot el sentit,

i el meu passat va ser com un camí

il·luminat per davant, quan el carro

amb llanternes tomba el revolt tancat
del pas i ja la nit és tota humana.

Faust: Més que no l'existència
misteri és l'existir, l'ésser, tenir
un ésser, una existència, existir—
un qualsevol, que no aquest, per ser aquest—
aquest problema és el que més pertorba.
¿I què és existir —no el món o nosaltres—
sinó l'existir en si?

Maria: Existir, món, nosaltres?

Tens un secret? Digue'l, que jo ho sé tot
de tu, sempre que m'ho diguis amb l'ànima.
En paraules estranyes que m'ho expliquis,
ho entendre jo només perquè t'estimo.
Si el teu secret és trist, prou sabré jo
amb tu plorar fins que ho oblidis tot.
Si no el pots dir, tu digues que m'estimes,
sense voler sentiré el teu secret.
Quan era nena, ara sento que jo
ja t'estimava avui, però de lluny,
tal com de lluny es pot veure les coses
i ser feliç només un de pensar
a arribar allà on encara no s'arriba.
Digues, amor, el que sigui que et senti!

Faust: T'entenc fins a tal punt que jo no sento.

Oh cor exterior al meu!
Fatalitat que és filla del destí
i de les lleis que hi ha al fons d'aquest món!
Què m'ets tu que jo entengui fins al punt
de sentir-ho?

Maria: I per què ho vols entendre?
si dius voler sentir?

Faust: No és el dolor de ja no poder creure
 que m'oprimeix, ni aquest de no saber,
 sinó només completament l'horror
 d'haver vist el misteri cara a cara,
 d'haver-lo vist i haver-lo entès en tota
 la seva infinitesa de misteri.
 És això el que m'aliena, el que sempre
 s'ha revelat en mi com un terror—
 Terror més gran, ¿n'hi ha?

Entre els revoltats. Rodegen Faust i Maria. Els homes rodegen Maria. Les dones rodegen Faust amb ganivets per castrar-lo.

Maria: On vas, on vas? Ah, torna, torna, Faust.

La nit em sembla sentir cap on vas.

Faust: A la nit, cap al mal, com l'univers.

Però més Déu que Déu.

Adeu.

Adeu.

Adeu.

I per sempre.

Maria: Faust.

Faust.

Faust.

Els homes violen Maria. Faust fuig ferit.

Amb un crit espantós Faust es tira de cap contra la paret i s'hi dona cops una dues tres vegades fins a caure a terra sense coneixement.

Faust: Febre! Febre! Estic tremolós de febre
 i de deliri, i tot i així és plaent
 tot això encara que no sé què passa

sense propòsit de passar... no, no...

Faig veure que fujo... fugiré...

On soc? Què ha passat? I què hi faig aquí?

Em crema tota l'ànima, a mi em crema
com una casa que crema.

(Va per fugir. Entra un vell venedor d'ungüents i filtres.)

No pots

preparar-me, vell, un remei per la vida?

Vull viure sense saber que la visc
com tu vius, vell... Va, talla'm el somriure
o t'apunyalo! De què rius? No riguis!

Dona-me'l ja! Dona-me'l! Do'm el filtre
amb què m'oblidi.

(Para la mà.)

Do'm, gens no m'importa

parlar. Tot és inútil.

(Li arrenca el potet de la mà.)

Això m'estabornirà tota l'ànima,
fins a dins tota, fins molt endins, vell?

Vell: No t'entenc, però si vols oblidar
tu beu.

Faust: Sí que és el que vull, el que vull,
vinga, oblidem. I no tens res més fort
per més que no oblidar? Corre, va, digues.

Vell: No t'entenc, però no en tinc.

Faust Doncs aquest.

(Beu d'un glop.)

I dormiré, oh vell,
acabarà en mi part de mi
i viuré mort per viure
i... i...

Cau a terra.

Vell: Estranya, horrible criatura!

(Va a aixecar-lo però s'atura.)

No, dorm allà on has caigut i que el filtre
sense somni ni cap alteració
t'adormi l'existència íntimament
i aquest obscur desig que posseeixes.

Faust: Vell, el teu filtre de pau i d'oblit

no em fa oblidar i només una lleu ombra
d'una possible pau m'ha entrat a l'ànima.

És cert, no tornaré, ho noto, a sentir
el que sentia abans. Sí, se n'ha anat
no sé pas com, l'interior del meu ésser,

les seves intuïcions, però no

la memòria terrible de l'horror

d'aquella antiga vida, prop i lluny

del que jo soc, ni del que l'ús va fer

al sentiment i al pensament antics.

Encara en tinc amb mi. Vell, soc el que era.

A les cendres del meu ésser hi ha foc
perquè s'encengui.

Vell: Es refredaran.

Faust: No ho sento pas possible. Encara hi ha

memòria i la consciència d'existir

a més a la meva ànima. El teu filtre

no va ser fet per a ens com ara jo.

Ens, dic? No com jo, només jo.

Vell: Vindrà

ara l'assossegament.

Faust: Per què ho dius?

Vell: Altres n'he vist!

Vell: No te'l dono.

Faust: El filtre, vell.

El filtre.

Vell: No te'l puc donar.

Faust: El filtre.

Vell: Per què te m'acostes? Quin mal t'he fet?

Faust: El filtre, dona'm el filtre.

Vell: No puc.

Faust: Vell, mira'm. A la meva ànima hi ha

una ira calma i freda. Fuig d'aquí,
que no t'ensenyi el que és.

Vell: No puc donar-te'l.

De veritat, no puc donar-te el filtre.

T'he fet el bé que he pogut. Per què em mires

així? Deixa'm... Pietat, pietat...

pietat, senyor! Té, ja et dono el filtre,

et dono el filtre. Pietat, te'l dono.

Faust aixeca el punyal i el deixa caure sobre el Vell.

Faust: No sento horror, ni por, o dolor, o ànsia,

tampoc sento cap mena d'estranyesa

pel que he fet, per més que intenti voler

sentir, i pel mateix pensament d'haver-ho

de sentir, a la força tenir un dolor,

un remordiment, un sentiment. Res.

Un cos mort davant una ànima morta.

Agafem el filtre.

Voldria jo poder obrir aquesta mà

i deixar-te caure. M'atreu, estrany

i vague horror, el teu líquid que podria

adormir-me en l'oblit de la follia.

(Beu.)

I com m'angoixa després no poder
penetrar en totes les vides, sentir
(com, no ho sé pas) les vàries sensacions
de les humanes personalitats:
del guerrer i la verge, del sacerdot,
del savi, de l'obrer,
de la costurera, també la puta,
de l'assassí, l'home de les muntanyes,
de tot i de tots. Això em desficia.

Una veu en la foscor: Melodia vaga

per a tu s'eleva
plorant sense treva,
el teu cor sagnant
de dolor exhaust
somialt l'amanyaga.
Els teus ulls ja, Faust,
més no ploraran.

De lluny se senten els crits dels revoltats. Faust fuig deixant un regueró de sang. Entra en una taverna. Canten soldats.

Soldats: Cantem que la vida

no ens serveix de re
que ens ve ben servida
cançó divertida
del bon vi tot ple-

Cantem, sí, cantem.

tristesa i horror,
i suant al rem
buscant-les irem,

platges de l'amor.

Cantem a les belles
que saben amar,
nem, que les estrelles
sense pudor elles
ens van escoltar!

Soldat: Canta, oh Frederic,
la cançó melancòlica del beure
que es diu "El bevedor" o una cosa així.

Frederic: La del "Bon bevedor".

Soldat: Això mateix.

Tots: Au, vinga, la cançó.

Frederic: Vinga, va, amics.

I que cantant-la pugui oblidar jo
o millor, no recordar com vaig aprendre-la.
Criatura, llavors era feliç.
Bon bevedor, beu, beu-me bé,
beu-me, bon bevedor.
Una cosa bona la vida té,
el vi: mira el color!

Cor: Un dia és la vida i la mort l'horror.

Beu-me, beu-me, beu-me, bon bevedor.

Frederic: Que morin de fam la muller i la mare,
hi hagi bon vi, que és el millor!

Cor: Un dia és la vida i la mort l'horror.

Beu-me, beu-me, beu-me, bon bevedor.

Frederic: Que deixi l'àvia el vi allà en un cantó
quan en lloc d'ell ve l'estertor.

Cor: Un dia és la vida i la mort l'horror.

La vida sense vi és un trist horror,
beu-me, beu-me, beu-me, bon bevedor.

Frederic: La llet de parra és millor que l'amor,
 beu-me, beu-me, beu-me, bon bevedor.

Cor: Bon bevedor, beu, beu-ne bé,
 beu-ne, bon bevedor.

Frederic: Què fa que la dona faci tentines,
 i la filla pitjor
 i la puta de la neta s'aixequi
 fins dalt les faldilles a cal prior?

Cor: Bon bevedor, beu, beu-ne bé,
 beu-ne, bon bevedor.
 Bon bevedor, beu, beu-ne a raig,
 bon bevedor, beu, beu-ne bé.

Frederic: Què vol el vi? Alegria que hi vaig
 i la vida no va millor.
 I si la vida és això i tot horror
 beu-ne, bon bevedor.

Tots: Bravo!

Faust: A qui va escriure aquesta gran cançó.
 No va ser el company?

Frederic: Versos? Déu me'n guard.
 Vaig aprendre-la fa temps. Poca cosa.
 Només una manera de fer ploure.

Faust: Ai quin neguit que sento.

Frederic: Això és el vi.

Faust: El vi?

Frederic: Ja ho crec. A uns per aquí els hi dona,
 a d'altres d'altra manera. És confús.
 Un vell oncle meu que no feia més
 que beure...

Soldats: Bé que feia.

Frederic: Doncs aquest
 deia que era un indicati de salut

que el vi donés per hòsties i baralles,
 estar neguitós com en diu aquest.
 Quina mala sort.

Pausa.

Soldat: Què passa?
 Frederic: El tassó.
 Ja no tinc vi. Rei i cornut. M'hi cago.
 Un rei cornut. Té gust de no sé què.
 I al tassó ja no hi queda quasi res,
 el rei cornut i jo, jo sense vi.

Cau sota la taula.

Faust: Quan sento Déu amargar-me la boca
 Faig això. (*Beu.*) Prenc un glop. I cap avall.
 Soldats: Visca Faust! Visca visca visca visca!
 Frederic: Noi, i la vida?
 Faust: M'hi cago en la vida.
 Apa! Com és això? Amb què em surts tu ara?
 Soldats: Doctor? Això és un doctor? Visca el doctor!
 Faust: Mori el doctor, i visca Faust! Així!
 Soldats: Bravo! Mori el doctor, i visca Faust.
 Faust: Això de la vida és gaudir i gaudir,
 gaudir més, entens?
 Frederic: I després d'això?
 Faust: Després d'això, doncs gaudir més encara.
 Va que la vida és curta. Vinga, anem!
 Qui hi viu allà a la ciutadella? El rei?
 Molt bé. I la reina? Doncs millor. I qui més?
 Les dames, els donzells i tots els nobles

de la cort? Vinga, doncs anem per feina...

Les dones. Violem aquesta carn!

Ferim-la a cop d'espasa i llança. Som

la venjança dels serfs, la dels manats,

que sigui nostra l'última hora,

a la foguera tots els nobles.

Ofeguem el rei i la reina!

Au vinga, les carns blanques! Els velluts!

No poden venir reforços. Si venen

morim combatent... La mort és avui,

sigui avui el gaudi tot. I bevem

el vi, hem de buidar tot el tassó.

Cala foc a la taverna. Surten tots amb les espases desembeinades. Corren i ballen pel carrer. Aquí i allà incendien les casetes. Apareixen els revoltats amb dalles i malls. S'abraonen sobre els soldats borratxos. Faust fuig deixant un regueró de sang.

Cançó del destí

No hi ha un demà

no hi ha esperança

res a covar

sense recança

tot el pensat

és inventat

per bé o per mal

Tot és destí

si acabes bé

o amb mala fi

el teu paper

és el mateix

tot d'una es neix
per bé o per mal

Viu el present
que és el que tens
clava-hi la dent
viu el que sents
això està escrit
en el teu pit
per bé o per mal

el teu secret endevinar
 el teu misteri il·lúcid. Ignorar
 aquesta emoció,
 vaga desesperança, quasi amarga,
 de la sensació que dones.

Salomé: Aprofitem, senyors, el temps que queda.

Faust: Què importa? Tot és el mateix. A mi
 que sigui matí gebrat de rosada,
 dia, lleuger al sol, o pesat en núvols,
 la tarda,
 la nit misteriosa
 tot plegat, si hi penso, només m'amarga
 i m'angoixa.

Buda: Tirat al mar, aquell que invoca el nom
 del Bodhisattva cau en lloc poc fondo.

Salomé: Un petó, Buda. Amb la llengua.

Príncep: Aviam,
 un dels millors remeis i dels meus vius
 fora que la persona que adquireix
 hi anés a viure.

Salomé: Príncep, vull tocar-te.

Faust: Obro despert els ulls.

Visc! Encara soc viu! I torno a veure't,
 pàl·lida llum, silent llum de la tarda
 que m'omple ara d'un càlid horror!
 On soc? On vaig estar? Bull dintre meu,
 en una gran quietud indefinida,
 un eco de tumults i de tot d'ombres
 i una cohort de fantasmes cridaires.
 I llums, i cants, i xivarris, i crits,
 desitjos, llàgrimes, flames i cossos,
 en un bullit, revolt i barrejat,

ho és tot. Jo la conec.

Príncep: Això faria més segura i durable

aquella possessió,

com ha fet el turc amb Grècia...

Salomé: Estimat...

Príncep: ... que, amb tots els ordres observats per ell

per tenir aquell estat,

si no se n'hi hagués anat a viure,

era impossible que el retingués.

Salomé: ... au, deixa-ho córrer, príncep, que s'acaba.

Faust: Basta a ser transitòria i breu la vida

per ser somni. A mi, com a qui somia,

i foscament pesa la certa pena

d'haver de despertar — a mi, la mort,

més com l'horror de llevar-me del somni

i a la realitat tornar, m'espanta,

que com a mort. Quantes vegades, quantes,

en somnis buits conscientment immergit,

no em pesa la realitat i el dia

haver de veure!

Buda: Sent o no culpable, trobant-se algú

a la picota i tot encadenat...

Salomé: Ballem, ballem, oblidem-nos de tot.

Príncep: Perquè, si hi ets, els desordres veus néixer

i aviat s'hi pot posar remei per bé.

i si no hi ets, te'ls trobes quan són grans

i no tenen remei.

Salomé: Cantem ben fort per no sentir l'escàndol.

Buda: ... si invoca el nom

del Bodhisattva Guanshiyin així

tot d'una aquells grillons es trencaran.

Príncep: Se satisfan els súbdits del recurs

propinc del príncep, d'on tenen raó
d'estimar-lo, i així volen ser bons.

Salomé: Unim els nostres cossos barrejats.

Faust: Sí, sí, aquest món amb el seu cel i terra,

amb els seus mars i muntanyes i rius,
amb els seus arbres, ocells, bèsties, homes.

amb el que l'home, amb translàtica art,

de tota construcció divina ha fet

—cases i ciutats i coses i modes—,

aquest món, que jo mai no reconec,

per somni estimo i perquè és somni el vull

o he deixar-lo i veure veritat

—m'agafa pel coll, amb horror de negre,

el pensament de l'hora inevitable,

i la veritat de la mort m'abat.

Pogué jo, sí, pogué, eternament

estranger al veritable ésser del món,

viure sempre aquest somni que és la vida!

Foragitat de la divina essència,

ficció fingint, vana mentida eterna,

ànima-somni, no despertar mai!

Suau m'és el somni, i la vida és somni.

Temo el ver i la verdadera vida.

Quants cops, sospesada la vida, busco

al si matern de la nit i la culpa,

l'alleujament de somiar, tot dormint;

i el somni una vida perfecta em sembla —

i per ventura

perquè de pressa passa. Així és la vida.

Buda: És gran el poder espiritual

del Bodhisattva Mahasattva Guanshiyin!

Príncep: Qui des de fora volgués assaltar

aquell estat, li fa molt més respecte.

Si hi viu, només amb gran dificultat

el pot perdre.

Salomé: Confonguem-nos, senyors, cap a l'oblit.

Faust: I el sentiment que aquesta vida passa

i sentir-la passar

pren en mi tal intensitat

de desolat i coercit horror,

que a aquest mateix horror, horror jo tinc

per ell i per sentir-lo,

i per sentir-lo com a tal.

Salomé: Ballem, ballem, senyors, vinga a fer voltes.

Faust: Com m'avorreix la possibilitat

de vida eterna; el tedi

de viure sempre deu ser immens

potser l'infinit és això...

Ja és horrorós el tedi de pensar

Les portes trontollen. Fosc.

Cançó de l'Esperit de la Nit

Vaig a cegues pel món

en la tenebra fosca

fugint la vida al tron

com vironera mosca

soc el fill de la nit

M'encega la raó

m'enlluerna la llum

del defici i la por

al final cendra i fum

soc el fill de la nit

Horror tot és horror
viure i pensar ahir
soc fill de les tenebres
en una nit sens fi
    soc el fill de la nit

La mort és ma germana
ella em busca i no em troba
m'ha caçat té gana
ara el futur em roba
    soc el fill de la nit

Massa tard mare nit
estic perdut tocat
que tinguis bon profit
això ja s'ha acabat
    soc el fill de la nit